

vita vestra castrum et villam de *Pop* cum alqueries et terris ---» (*Arch.* II, 323. 4ff) i ja un poc abans: «ea conditione q. dum Aladracus sit in terra nostra vos habeatis de redditibus — castrum de *Pop*, 300 bisancios pro custodia dicti castrum» (ib. II, 322.13). El rei no es fiava d'Alazrac, —i amb raó— i per això hi posà guàrdia de confiança. El 1257 Carroç ha rendit comptes: «dedisti compotum --- de castris et vallis Denie, Segarrie, Alaguar, *Pop*, Exaló --- et *Polop*» (ibid. 323.6). 1257 junt amb Xaló (Mtz.Fdo., *Doc.Val.ACA* I, nº 381., i nº40). 1258: doc. reial on *Morna* [Murla] i *Parsen* van citats dins la vall de *Pop* (Llopis Bertomeu, *Calp.* 233). 1262: s'assigna renda a En Carroç, «in redditibus de *Pop* et de Denia» (*Arch.* II, 326.2). 1272: donen a Bernat de Molins l'alq. *Murla* sitam in term. castrum de *Pop* (*Arch.* II, 338.13); Mtz.Fdo., *DocValACA* I, nº1389: Alazrac i els seus, relapses, prenen en massa les armes: 1276. *Pop* consta llavors com un dels castells revoltats, junt amb les Uixoles, Alocayba etc. (Soldevila, *Pere el Gran* I, 2a. p.) (V. 20 en aquests articles).

També figura en el *Rept.* on sembla entendre's que Pere de Altafuylla, senyor d'unes cases i heretat a Gandia, havia lliurat als moros (rebels) el castell de *Pop*, a. 1248 (Bof., p.415). A les pp. 474 i 479 enumeració de les alqueries pertanyents a *Pop*, entre elles *Parsen*, *Merniça*, *Mortia* (cf. s.v. *Murla*) i altres 4 menys conegudes.

Més sobre Alzarac i el Castell de *Pop*, en els anys 1244 i fins a 1275 en *El Arch.* IV, 280-281.

La producció més coneguda d'aqueixa vall fou la pansa: l'atzabib i amb el nom de «pansa de *Pop*» es coneixia encara en un doc. de 1479 en què un mercader de València compra als moros de la vall de Xaló cent quintars: «quintaria *panse de Pop* dicte vallis de Xaló» (*El Arch.* IV, 396b4); en un altre, de 1372, uns moros de Pedreguer venen «*panse de Pop*» (encara que aquí el copista posà, *Polop* en lloc de *Pop* (després rectificat) (ib. 397), com si ja llavors el nom *Pop* s'estigués antiquant (*Arch.* IV, 33).

Quant a l'*ETIM.*, res no se n'ha escrit, però no dubtem. Puix que era pròpiament el nom d'un castell determinat, i que certament es trobava a la punta d'un turó, tenim aquí una forma arabitzada del nom ΠΟΡΙΑ estudiat més amunt i que trobem aplicat a turons, des de Suïsa fins al Maestrat: ja hem vist pels casos (9) i (10), supra, que s'estenia fins a les terres de substrat mossàrab el (9) ja en territori valencià, i un poc alterat per l'àrab en la forma *Póbbja*. Aquí els moriscos (fabricants de la pansa de *Pop*, com documenta Chabàs supra) pronunciaven la *ā* com *ē* tal com consta en massa en la Doctrina de l'Arquebisbe Ayala per als moriscos: i els conquistadors catalans oint-los *pópje* quasi igual a *pope* ho adaptaren a la nostra llengua escapçant-ho en *Pop*.

¹La *k-* de la var. de (3) i (4), deu ser deguda en

part a dissimilació, però ajudant-hi contaminació de *cóp* (art. en *DECat.*) i mots romànics com fr. mj. *coppel* «somet». D'aquí una curiosa coincidència amb un mot holandès que a l'estat ex-holandès de Sud-àfrica ha donat *kopjes* «sharp elevations», típiques del Transvaal (gravat en p. 408, del *Hand Atlas* de Rand McNally.); mot germànic, parent de l'al. *kopf* 'cap, c.d'amunt', al capdavant d'origen comú amb el fr. mj. *copel*. Aquest es troba, p. ex. en Froissart «*les couppliaux* des montagnes» per 'cims' o 'carenes' (ll. III, cap.9, ed. Diverres, p.35).—² Per al mot en aquest sentit, propi sobretot de l'it. dial. (a l'O. de Toscana etc.) veg. el treball de Zauner, i *DECat.* VI, 696a44-48. Arriba fins prop de l'Adriàtic: Servigliano *počča* «mammella» (cf. allí *sáčča* = it. *sappia* subj. de *sapere*).

POR

NLL supersticiosos (*DECat.* VI, 69b48-699a8).

El Roc de la Por, a Sant Martí d'Albars (XLVI, 160.25). *Sa Por* (oït *sə pō*), casa i possessió de Santa Margalida (*DECat.* VI, 698b57-59). *Ca sa Por* (oït id.), a Binissalem (XL, 41.22; Mapa Mascaró 18D7). Sengles *Casa (de) la por* a Moraira, Benissa i Castell de Guadalest. *Barranquet de la Por* a Polop. *Garrofer de la Por*, a la Vall de Gallinera (*DECat.* VI, 699a1-4).

Pont de la Por (oït *la pōy*), a Pesillà de la Ribera (30 *DECat.* VI, 699a8). J.F.C.

PORC

DECat. VI, 702a31-704b27.

Sengles *Font del Porc*, a Illa (xxvii, 16.26) i a Toluges (xxvii, 43.16). Són llocs on solen abeurar-se els senglars. Sengles *Portell del Porc*, a Castell de l'Areny (xxxviii, 125.2) i a la Nou de Berguedà (xxxviii, 115.6). *Barranc del Porc*, a Fondegulla (xxx, 4.9). *El Morro'l Porc*, a Bogairent (xxxiv, 48.14). *Ses Covetes des Porc*, a Tàrbena (xxxiv, 122.3). *La Collada dels Porcs*, a Estoer (xxvi, 162.19): pel trànsit de els senglars. *Cova dels Porcs*, a Pego (xxxiii, 108.7). *Sa Font des Porcs*, a Muro (Mallorca) (xli, 22.14) (El mapa del cardenal Despuig diu *Font de los Porcs*). *Pas des Porcs*, a Bunyola (xl, 3.13; Mapa Mascaró 8WF11).

Porqueres, poble i municipi del Gironès amb terme extens des de la riba occidental de l'estany de Banyoles fins al massís de Rocacorba.

PRON.MOD.: *purkérās*, oït a Serinyà per Casacuberta (c. 1920).

DOC. ANT.: 957: *Porcharias* (Balari, *Origenes*, 174); 969: *Porcharias* (Abadal, *Eixalada*, 202); 1359: *Porques* (*CoDoACA* XII, 110).

Porqueres prové del llatí PORCARIAS, «solls, corrals